

I. megoldás: a) A fonalat akkora P_a erő feszíti, amely M -et a_1 gyorsulással mozgatja, vagyis amelyre $a_1 = P_a/M$. Az m tömegű testre két erő hat: lefelé a saját súlya: mg , felfelé P_a . Az m tömegű testgyorsulása $a_2 = \frac{m \cdot g - P_a}{m}$. A fonál nyújthatatlan, ezért a két test gyorsulása megegyezik, $a_1 = a_2$. Innen $\frac{P_a}{M} = \frac{mg - P_a}{m}$ és rendezés után a keresett erő: $P_a = M \frac{m}{m+M} g$.

b) A fonalat most akkora erő feszíti (P_b), amelyből a súrlódó erőt levonva az M tömegű testet gyorsító komponenszt kapjuk, vagyis: $a_1 = \frac{P_b - \mu Mg}{M}$ másrészt az m tömeget a fentiekhez hasonlóan $a_2 = \frac{mg - P_b}{m}$ gyorsulást okozó erő mozgatja. A gyorsulások egyenlősége alapján: $\frac{P_b - \mu Mg}{M} = \frac{mg - P_b}{m}$ ahonnan: $P_b = \frac{mM(1+\mu)}{m+M} g$ vagy: $P_b = P_a(1+\mu)$.

Nagy Dénes Lajos (Bp. II. Rákóczi g. II. o. t.)

II. megoldás: Vizsgáljuk először a feladat második felét, hiszen az első kérdés annak speciális esete. Ekkor az egész rendszerre ható erő $P = mg - \mu Mg$. Ebből a gyorsulás: $a = \frac{mg - \mu Mg}{m+M}$. Ezt a gyorsulást az M tömegű testnél a kötélerő és a vele ellentétes súrlódás hozza létre, azaz: $P_{\text{kötél}} - P_{\text{súrlódás}} = Ma$, ahonnan átrendezve és behelyettesítve: $P_{\text{kötél}} = \mu Mg + M \frac{m - \mu M}{m+M} g$. Összevonva: $P_{\text{kötél}} = \frac{mM}{m+M} (1+\mu) g$.

a) Az első kérdésre megkapjuk a választ, ha $\mu = 0$ értéket adunk, vagyis $P_{\text{kötél}} = \frac{mM}{m+M} g$.

Rozváczy Judit (Bp. Szilágyi E. lg. II. o. t.)

és *Máté Eörs* (Szeged, Radnóti g. II. o. t.)

III. megoldás: a) Az $m+M$ tömegű rendszert $P = mg$ erő gyorsítja, vagyis a gyorsulás $a = \frac{m \cdot g}{m+M}$. Az M tömegű kocsit épp a fonalat feszítő erő mozgatja, amely ezek szerint $P_f = M \cdot a = \frac{mM \cdot g}{m+M}$.

b) Ha a súrlódó erőt figyelembe vesszük, a rendszert csak az $mg - \mu Mg$ erő gyorsítja, a gyorsulás tehát $a = \frac{mg - \mu Mg}{m+M}$. A fonalat feszítőerőnek a kocsit gyorsításán kívül most le kell győznie a súrlódást is, vagyis:

$$P_f = Ma + P_s = M \frac{mg - \mu Mg}{m+M} + \mu Mg = \frac{mMg}{m+M} (1+\mu).$$

Katona Mária (Bp., Szilágyi E. g. II. o. t.)

IV. megoldás: Az energiamegmaradás és munkatétel alapján: Az m tömegű test helyzeti energiájának megváltozása egyenlő a rendszer mozgási energiájának növekedésével és a súrlódási munkával. Az indulástól számított tetszőleges t idő múlva az energiaviszonyok:

$$mg \frac{at^2}{2} = \frac{1}{2} (M+m) \cdot a^2 \cdot t^2 + \mu Mg \frac{at^2}{2},$$

ahonnan $\frac{at^2}{2}$ -vel való egyszerűsítés után $a = \frac{mg - \mu Mg}{m+M}$. (Másképpen: ha a rendszer eredeti energiája E , akkor az energiamegmaradás szerint érvényes:

$E = E + a^2 t^2 \frac{M+m}{2} - mg \frac{at^2}{2} + \mu Mg \frac{at^2}{2}$, ahol az utolsó tag a rendszerben keletkező hőenergiával egyenlő. Mindkét oldalon E -t elhagyva, az előzőt kapjuk.)

A feszítőerő munkája: $P \cdot \frac{a}{2} t^2 = \mu Mg \frac{a}{2} t^2 + M \cdot \frac{a^2}{2} t^2$, ahonnan $\frac{at^2}{2}$ -vel egyszerűsítve és a fenti értéket behelyettesítve: $P = \frac{mM}{m+M} g(1+\mu)$.

Bollobás Béla (Bp., Apáczai Csere J. g. III. o. t.)